

Διαδήλωση στην Πορτογαλία, ενάντια στα μέτρα λιτότητας

περιεχόμενα

editorial

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μαρίζα Ματίας - Η εικόνα του «καλού μαθητή» του Μνημονίου τελείωσε για την Πορτογαλία!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Η Γενική Συνέλευση του δικτύου transform!

2. «Σοσιαλισμός 2012», διήμερο φόρουμ του Μπλόκο της Αριστεράς στην Πορτογαλία

3. Κοινωνικός φιλελευθερισμός ή κοινωνική δικαιοσύνη; Ελευθερία, ισότητα, αυτονομία, αλληλεγγύη, σήμερα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ TRANSFORM!

1. Συνεχίζεται το πρόγραμμα του transform! «Κρίση στην Ευρώπη, κρίση της Ευρώπης»

2. Επέκταση του προγράμματος «Στρατηγικές προοπτικές της Αριστεράς»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Παρουσίαση βιβλίου: *Ο χώρος στην αριστερή σκέψη*

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Ίδρυση παραρτήματος του Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ στην Αθήνα

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

editorial

«Α, πάει το χρυσό καλοκαιράκι...», όπως τραγουδούσε και ο Σαββόπουλος τη δεκαετία του 70'. Με τη διαφορά ότι το φετινό καλοκαίρι μόνο χρυσό δεν ήταν για τη μεγάλη πλειοψηφία των Ελλήνων πολιτών οι οποίοι, λόγω των μνημονιακών μέτρων λιτότητας, είτε δεν έκαναν καθόλου διακοπές είτε τις περιόρισαν σε ελάχιστες μέρες. Την ίδια περίοδο, η κυβέρνηση των τριών εταίρων, έχοντας αποφασίσει να εγκαταλείψει-για το καλό της πατρίδας, βέβαια-την προεκλογική της υπόσχεση περί επαναδιαπραγμάτευσης του μνημονίου, εξάντλησε την δραστηριότητά της στην επικοινωνιακή προσπάθεια να εμφανιστεί ότι αντιστέκεται στις πιέσεις της τρόικας για την εφαρμογή των μέτρων που είχαν ήδη συμφωνηθεί επί κυβέρνησης Παπαδήμου. Η προσπάθεια αυτή συνεχίζεται μέχρι σήμερα χωρίς όμως να αποδίδει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, όπως φαίνεται και από τις δημοσκοπήσεις που αποτυπώνουν ξεκάθαρα την αντίθεση των πολιτών στα οικονομικά μέτρα και την απαισιοδοξία τους για το μέλλον.

Το καλοκαίρι τέλειωσε, λοιπόν, και έχουμε διανύσει ήδη τον πρώτο μήνα ενός φθινοπώρου που προβλέπεται αρκετά θερμό, αν κρίνουμε από την επιτυχημένη Γενική Απεργία της 26ης Σεπτεμβρίου και τις μεγάλες πορείες που έγιναν την ίδια μέρα στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και άλλες πόλεις της Ελλάδας. Το ενδιαφέρον είναι ότι η ίδια πρόβλεψη ισχύει και για τις

άλλες χώρες του υπό τροϊκανή επιτήρηση Ευρωπαϊκού Νότου, όπως φαίνεται από τις δυναμικές κινητοποιήσεις και τις συγκρούσεις στους δρόμους των ισπανικών και πορτογαλικών πόλεων. Τόσο τα κείμενα του Γιάννη Μπουρνού στα *Νέα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς*, όσο και η συνέντευξη που έδωσε στην Έλενα Παπαδοπούλου η Μαρίζα Ματίας, αντιπρόεδρος του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς και ευρωβουλευτίνα του πορτογαλικού κόμματος Μπλόκο της Αριστεράς αποτυπώνουν αυτές τις νέες ελπιδοφόρες εξελίξεις.

Η έναρξη της νέας περιόδου βρίσκει το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς και το δίκτυο *transform!...* με το όπλο παρά πόδα. Όπως φαίνεται στο συνοπτικό σημείωμα του Σταύρου Παναγιωτίδη, στις 8-9 Σεπτεμβρίου έγινε στο Παρίσι η ετήσια Γενική Συνέλευση του *transform!*, κατά την διάρκεια της οποίας εξελέγη νέο Διοικητικό Συμβούλιο και αποφασίστηκε το πρόγραμμα δραστηριοτήτων του 2013. Ο σημαντικός ρόλος που παίζει το ΙΝΠ στο *transform!* φαίνεται τόσο από την τοποθέτηση του εκπροσώπου του Ινστιτούτου στη θέση του νομικού εκπροσώπου του δικτύου για τα επόμενα δύο χρόνια, όσο και από την εκ νέου ανάθεση σε μας της ευθύνης του προγράμματος για την *Στρατηγική των κομμάτων της ευρωπαϊκής ριζοσπαστικής Αριστεράς*. Περισσότερες πληροφορίες για τη Γ.Σ. του *transform!* θα βρείτε στο νέο ιστότοπο του δικτύου.

Σε εθνικό επίπεδο, το ΙΝΠ προετοιμάζει το πρόγραμμα της περιόδου 2012/2013 το οποίο θα ανακοινωθεί το συντομότερο δυνατόν. Πρώτη δημόσια εκδήλωση του Ινστιτούτου είναι η συνδιοργάνωση με την εφημερίδα *Η Αυγή* και το ηλεκτρονικό portal *Rednotebook* διημέρου με τίτλο «Κοινωνικός φιλελευθερισμός ή κοινωνική δικαιοσύνη;». Όπως φαίνεται στις *Ανακοινώσεις* του παρόντος Δελτίου, η εκδήλωση θα γίνει στο Πανεπιστήμιο Αθηνών την Παρασκευή 12 και το Σάββατο 13 Οκτωβρίου και σ' αυτήν θα συμμετάσχει ένας μεγάλος αριθμός διακεκριμένων ομιλητών και ομιλητριών.

Κλείνουμε το εισαγωγικό σημείωμα με μια διπλή προτροπή: α) αγοράστε και διαβάστε το βιβλίο της Ντίνας Βαϊου και του Κωστή Χατζημιχάλη *Ο χώρος στην αριστερή σκέψη* (Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς και εκδόσεις Νήσος), το οποίο παρουσιάζει στο παρόν Δελτίο ο Χάρης Κωνσταντάτος και β) επισκεφθείτε στις 9 Οκτωβρίου, από τις 12 το μεσημέρι ως τις 4 το απόγευμα, τα γραφεία που άνοιξε πρόσφατα στην Αθήνα (Καλλιδρομίου 17) το αδελφό *Ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ* (βλ. σημείωμα της υπεύθυνης Ιωάννας Μειτάνη).

Χ.Γο.

Συντακτική ομάδα: Χάρης Γολέμης, Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος, Βαγγία Λυσικάτου, Σταύρος Παναγιωτίδης, Παναγιώτης Πάντος, Έλενα Παπαδοπούλου, Στέλιος Φωτεινόπουλος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Η εικόνα του «καλού μαθητή» του Μνημονίου τελείωσε για την Πορτογαλία!

Μαρίζα Ματίας, αντιπρόεδρος του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς και ευρωβουλευτής του πορτογαλικού κόμματος Μπλόκο της Αριστεράς

1. Τα κυρίαρχα ΜΜΕ στην Ελλάδα υποστηρίζουν συχνά πως η χώρα μας είναι η μόνη στην οποία το σχέδιο των Μνημονίων αποτυγχάνει, ενώ σε άλλες χώρες οι πολιτικές δημοσιονομικής προσαρμογής έχουν αρχίσει να αποδίδουν καρπούς. Ισχύει κάτι τέτοιο; Σχεδόν ενάμιση χρόνο μετά την υπογραφή του Μνημονίου από την Πορτογαλία, πως θα περιγράφατε την οικονομική κατάσταση της χώρας;

Για κάποιο διάστημα, οι ευρωπαϊκοί θεσμοί και ορισμένες χώρες προσπάθησαν να διαχωρίσουν τα κράτη που βρίσκονται σε διαδικασία διάσωσης, υποστηρίζοντας πως η Ελλάδα πήγαινε προς τη λάθος κατεύθυνση και η Πορτογαλία προς τη σωστή. Αυτή η θέση αναπαρήχθη συχνά και από την πορτογαλική κυβέρνηση,

προκειμένου να επιβάλει την κοινωνική αποδοχή της λιτότητας. Ως αποτέλεσμα, η ρητορεία για την ανάγκη θυσιών έγινε κυρίαρχη σε πολλά τμήματα της κοινωνίας μας. Παρ' όλα αυτά, τα πράγματα φαίνονται πλέον να αλλάζουν. Πρώτον, οι πρόσφατες εκλογές στην Ελλάδα και κάποιες πρωτοβουλίες αλληλεγγύης προς τον ελληνικό λαό βρήκαν, επίσης, θέση στο δημόσιο διάλογο. Δεύτερον, τα μέτρα λιτότητας αυξήθηκαν και ο κόσμος άρχισε να αμφισβητεί την αποτελεσματικότητά τους, ειδικά αφού προκάλεσαν μία τεράστια αύξηση της ανεργίας και της φτώχειας, καθώς και μεγάλες απώλειες εργασιακών δικαιωμάτων και δημόσιων παροχών.

Προσφάτως, μετά την πέμπτη έκθεση αξιολόγησης της τρόικας για την Πορτογαλία, έγινε απολύτως σαφές πως η συνταγή δεν βγαίνει, αφού το έλλειμμα και το δημόσιο χρέος είναι εκτός ελέγχου και πολύ πάνω από τα προβλεπόμενα επίπεδα (το έλλειμμα θα έπρεπε να έχει μειωθεί στο 4.5% το 2012 και οι εκτιμήσεις το δείχνουν τουλάχιστον στο 5.9%, και το δημόσιο χρέος που ήταν κάτω από το 90% αναμένεται να αυξηθεί στο 123% το 2013), ενώ η κυβέρνηση ανακοίνωσε νέα μέτρα, δύο από τα οποία μπορούμε να τα αποκαλέσουμε ακραία – τη μείωση των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών, σε συνδυασμό με την ίση αύξηση των εισφορών των εργαζομένων και τη μείωση, για πρώτη φορά μετά την εγκαθίδρυση της δημοκρατίας στην Πορτογαλία, του κατώτατου μισθού. Αυτά τα μέτρα έκαναν

το ποτήρι να ξεχειλίσει και έβγαλαν ένα εκατομμύριο ανθρώπους στο δρόμο στις 15 Σεπτεμβρίου. Ενάμιση χρόνο μετά την έλευση της τρόικας στη χώρα, η οικονομική κατάσταση συνίσταται στην εμβάθυνση της κρίσης και η εικόνα του «καλού μαθητή» του Μνημονίου έχει πλέον τελειώσει, αφού τα δήθεν καλά αποτελέσματα της πολιτικής του αποδείχτηκαν ψεύτικα.

2. Μετά την τελευταία μεγάλη διαδήλωση στη Λισαβόνα πως βλέπετε να εξελίσσεται η κατάσταση στη χώρα; Πιστεύετε ότι η κυβέρνηση θα αναγκαστεί να επανεξετάσει τις πολιτικές λιτότητας;

Μετά τη διαδήλωση της 15ης Σεπτεμβρίου, μία νέα διαδήλωση πραγματοποιήθηκε στις 21 του μήνα ενώ έχουν προγραμματιστεί ήδη και άλλες. Η κυβέρνηση υποχρεώθηκε να αποσύρει τα μέτρα για τις εισφορές, κάτι που αποτέλεσε μία τεράστια νίκη του λαού και των αιτημάτων του και δείχνει πως ο αγώνας μπορεί να έχει αποτελέσματα. Ομως, πρέπει να πούμε ότι αυτό δεν αποτέλεσε μία ριζική κυβερνητική οπισθοχώρηση, αλλά μία πρόταση νέων μέτρων λιτότητας προς αντικατάσταση των προηγούμενων. Τα πράγματα όμως φαίνεται να αλλάζουν ραγδαία, όπως δείχνει και η δημοσκοπική πτώση του μεγαλύτερου κυβερνητικού κόμματος στο 24%, σχεδόν στο μισό της δύναμής του.

3. Ποιες είναι οι βασικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Μπλόκο στην προσπάθεια του να οικοδομήσει κοινωνικές συμμαχίες μέσα στην κρίση;

Η μεγαλύτερη δυσκολία έχει να κάνει με το γεγονός ότι οι Πορτογάλοι αντιμετώπιζαν τα μέτρα λιτότητας ως απαραίτητα για να ανταποκριθεί η χώρα στις υποχρεώσεις της. Υπήρχε μια πολύ βαθιά ριζωμένη σχετική ρητορεία στο δημόσιο λόγο. Σήμερα υπάρχουν εξελίξεις στην κατεύθυνση της αποδόμησης αυτής της αντίληψης.

Το Μπλόκο επιμένει στην ανάγκη της ενότητας της Αριστεράς για να συγκρουστούμε με τις πολιτικές του Μνημονίου και να απαιτήσουμε την παραίτηση της κυβέρνησης. Αρχικά ο κόσμος δεν κατανόησε την πρόταση του Μπλόκο για την επαναδιαπραγμάτευση του χρέους και τη σύγκρουση με την Τρόικα, κυρίως εξαιτίας της αποδοχής της λιτότητας ως απαραίτητο όρο για την επίτευξη ενός συμβιβασμού με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πλέον, φαίνεται πως υπάρχει μία γενική πεποίθηση πως οι εργαζόμενοι, οι συνταξιούχοι και οι νέοι (οι οποίοι αντιμετωπίζουν μία ανεργία της τάξης του 40%) πληρώνουν για ένα χρέος που δεν το δημιούργησαν και έτσι το αίσθημα αδικίας διαρκώς αυξάνεται και αποκρυσταλλώνεται.

4. Πώς αντιμετωπίζετε το σενάριο μονομερούς εξόδου της Πορτογαλίας από το ευρώ;

Πιστεύουμε πως μία μονομερής έξοδος από την ευρωζώνη θα είναι καταστροφική, αφού δεν θα απο-

τελούσε λύση για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κόσμος. Οι λόγοι είναι πολύ απλοί και συγγενείς με όσα ισχύουν και για την Ελλάδα. Η υποτίμηση του νομίσματος, η τεράστια υποτίμηση των μισθών, η ακόμη μεγαλύτερη μείωση στην πρόσβαση στα καταναλωτικά αγαθά και οι επιπτώσεις που συνδέονται με τη φυγή κεφαλαίων, είναι όλα πολύ γνωστά απότοκα μιας τέτοιας εξέλιξης. Υπάρχει μια τεράστια ανάγκη να λυθούν οι ανισοροπίες της Ευρώπης μεταξύ πλεονασματικών και ελλειμματικών οικονομιών. Οι ευρωπαϊκοί θεσμοί πρέπει να επαναπροσδιοριστούν προκειμένου να υπηρετήσουν το κοινό συμφέρον, ενώ υπάρχει ανάγκη και για περισσότερο δημοκρατικό έλεγχο, ειδικά της ΕΚΤ. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα πρέπει να υπηρετεί τους λαούς και όχι αντιστρόφως. Δεν μπορούμε να πετύχουμε καμία βελτίωση χωρίς μια καθαρή στόχευση προς την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση και την εγκατάλειψη της εμμονής με το έλλειμμα και το χρέος. Αυτές είναι κάποιες θέσεις, αλλά για να έχουν νόημα πρέπει να συνεχονται από την αντίληψη πως η λύση δεν μπορεί παρά να είναι ευρωπαϊκή. Η μονομερής έξοδος από το ευρώ δεν αποτελεί λύση ούτε για την Πορτογαλία ούτε για την Ευρώπη.

5. Ποια είναι τα κύρια αιτήματα γύρω από τα οποία πρέπει να οργανώσει τους αγώνες της η ευρωπαϊκή Αριστερά; Ποια είναι τα βασικά προβλήματα που πρέπει να ξεπεράσει για τον συντονισμό των κοινωνικών αγώνων στο ευρωπαϊκό επίπεδο;

Χρειαζόμαστε μεγαλύτερο συντονισμό των αριστερών πολιτών για να δώσουμε τις ευρωπαϊκές μάχες. Οι ευρωεκλογές είναι κοντά και χρειαζόμαστε αλληλεγγύη και κοινές απαντήσεις εναντίον της λιτότητας. Κάποια συγκεκριμένα μέτρα έχουν ήδη υποδειχθεί, όπως ο φόρος επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, ένας αυξημένος ευρωπαϊκός προϋπολογισμός, η έκδοση ευρωομολόγων. Αλλά αυτά δεν θα αποδώσουν χωρίς αλλαγές στις συνθήκες και όλες μας οι δυνάμεις θα πρέπει να συγκεντρωθούν σε αυτόν τον αγώνα. Θα είναι καλό να δημιουργήσουμε ένα ενιαίο μέτωπο των χωρών της περιφέρειας. Η τρόικα και τα προγράμματα της δεν αποτελούν λύση και όσο περνάει ο καιρός βλέπουμε πως βαθαίνουν την κρίση και απλώνουν τη λιτότητα σε όλη την Ευρώπη.

Τη συνέντευξη πήρε η Έλενα Παπαδοπούλου

Η Γενική Συνέλευση του transform!

Παρίσι, 8-9 Σεπτεμβρίου 2012

Στις 8 και 9 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι, στο ιστορικό κτήριο των Γραφείων του Κομμουνιστικού Κόμματος Γαλλίας, η ετήσια Γενική Συνέλευση του δικτύου transform! Στη διαδικασία συμμετείχαν εκπρόσωποι 12 ινστιτούτων - μελών του transform! καθώς και εκπρόσωποι άλλων 9 φορέων που παρίσταντο ως παρατηρητές ή καλεσμένοι. Στο τέλος του διημέρου στα μέλη του transform! είχε προστεθεί άλλο ένα, αφού η Γενική Συνέλευση έκανε δεκτή τη σχετική αίτηση προσχώρησης του transform! Δανίας. Το κυπριακό ίδρυμα Προμηθέας, συνδεδεμένο με το ΑΚΕΛ και το ισπανικό FEC (Ίδρυμα για την Ευρώπη των Πολιτών) έγιναν δεκτά ως παρατηρητές, ενώ αποφασίστηκε η συνέχιση και η ενίσχυση της συνεργασίας με το Ανατρεπτικό Φόρουμ του Ζάγκρεμπ, μία πρωτοβουλία με εξαιρετικά ως τώρα αποτελέσματα στο πεδίο της συνάντησης και συζήτησης μεταξύ αριστερών ανθρώπων από όλη την Ευρώπη.

Στη Συνέλευση έγινε ο απολογισμός των δύο μεγάλων προγραμμάτων του transform! Κρίση στην Ευρώπη-Κρίση της Ευρώπης και Στρατηγικές προοπτικές της Αριστεράς στην Ευρώπη και παρουσιάστηκε η νέα ιστοσελίδα του transform!, με νέα εμφάνιση και πιο εύκολη περιήγηση στις κατηγορίες της. Το περιεχόμενο της ιστοσελίδας είναι διαθέσιμο σε τέσσερις γλώσσες (αγγλική, γαλλική, γερμανική και ελληνική) και προσεχώς σε πέ-

μπτη, την τσέχικη. Η νέα δομή θα βοηθήσει ώστε η ιστοσελίδα να λειτουργήσει και ως χώρος πολιτικού διαλόγου με την αξιοποίηση του σημαντικού όγκου κειμένων που φιλοξενεί (4.000 άρθρα από 220 συγγραφείς), καθιστώντας την μία σημαντική βάση δεδομένων ιδιαίτερα χρήσιμη σε όλες τις δυνάμεις της ευρωπαϊκής Αριστεράς. Σε αυτήν την κατεύθυνση, η ιστοσελίδα περιέχει ειδικό blog στο οποίο μπορούν να δημοσιεύονται άρθρα και βίντεο επισκεπτών.

Οι εκπρόσωποι των διαφόρων ιδρυμάτων ενέκριναν τον οικονομικό απολογισμό του 2012 και τον προϋπολογισμό και τον προγραμματισμό δράσης του 2013. Στο τέλος της Συνέλευσης ψηφίστηκε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του transform!, αποτελούμενο από τους: Ελιζαμπέτ Γκοτιέ (Espaces Marx, Γαλλία), Χάρη Γολέμη (ΙΝΠ, Ελλάδα), Ρούρικ Χολμ (Αριστερό Φόρουμ, Φινλανδία), Γκαμπριέλε Κίκουτ (Ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ, Γερμανία), Γίρι Μάλεκ (SPED, Τσεχία), Ρομπέρτο Μορέα (transform! Italia, Ιταλία), Χαβιέρ Ναβασκουές (FIM, Ισπανία), Γιόνας Σόντερκβιστ (Κέντρο Μαρξιστικών Κοινωνικών Σπουδών, Σουηδία) και εκπρόσωπο του ιδρυματος Cultra (Πορτογαλία). Νέος Νομικός Εκπρόσωπος εξελέγη ο Χάρης Γολέμης, διευθυντής του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς.

Με την ευκαιρία της Γενικής Συνέλευσης, το Espaces Marx και το transform! διοργάνωσαν, στις 6 και 7 Σεπτεμβρίου, εργαστήριο με τίτλο «Πολιτικές νοοτροπίες – Εξελίξεις της πολιτικής και πολιτισμικής ηγεμονίας στο πλαίσιο της

κρίσης – Οι νέες προκλήσεις για την Αριστερά». Συμμετείχαν πανεπιστημιακοί και κοινωνικοί

επιστήμονες, οι οποίοι συνεισέφεραν με τις εισηγήσεις τους σε θέματα όπως η κρίση και η εξέλιξη των νοοτροπιών, τα εκλογικά αποτελέσματα στις ευρωπαϊκές χώρες και η αναζήτηση των νέων προσεγγίσεων που υπάρχουν στο χώρο της Αριστεράς. Εκ μέρους του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς, ο καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης Χριστόφορος Βερναρδάκης παρουσίασε έρευνά του που αφορά την κοινωνική γεωγραφία της ψήφου στις τελευταίες εκλογές της Ελλάδας, επικεντρώνοντας σε μία συγκριτική ανάλυση των κοινωνικών χαρακτηριστικών των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ και της Νέας Δημοκρατίας.

Τέλος, την Παρασκευή 7 Σεπτεμβρίου, πραγματοποιήθηκε δημόσια συζήτηση για τον ευρύτερο προσανατολισμό του δικτύου transform! ώστε να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις που τίθενται στην Αριστερά σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στη συζήτηση, συμμετείχε και ο Εθνικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος Γαλλίας και Πρόεδρος του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς Πιερ Λοράν.

Σ.Π.

«Σοσιαλισμός 2012», Διήμερο Φόρουμ του Μπλόκο της Αριστεράς στην Πορτογαλία

Σάντα Μαρία ντα Φείρα, 1-2
Σεπτεμβρίου 2012

Κάθε χρόνο το Μπλόκο της Αριστεράς διοργανώνει, συνήθως στις εγκαταστάσεις κάποιου δημόσιου σχολείου περιφερειακής πόλης, το διήμερο Φόρουμ Πολιτικού Προβληματισμού «Σοσιαλισμός». Αυτόν τον Σεπτέμβρη, η διαδικασία πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του Γυμνασίου της Σάντα Μαρία ντα Φείρα, πόλης που βρίσκεται νότια του Πόρτο και προσπαθεί να βρει τον προσανατολισμό της στα απόνερα της προϊούσας αποβιομηχάνισης που πλήττει την περιοχή. Η συνάντηση ξεκίνησε το Σάββατο 1η Σεπτεμβρίου και ολοκληρώθηκε την Κυριακή, ενώ περιελάμβανε περίπου 25 ομιλίες, η θεματολογία των οποίων, εκτός από τις παρεμβάσεις αναφορικά με την τρέχουσα πολιτική συγκυρία, κάλυπτε επίσης ζητήματα μαρξιστικής θεωρίας, λογοτεχνίας, κινηματογράφου, οικονομίας και ιστορίας.

Τις εργασίες του διημέρου παρακολούθησε εκ μέρους του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς ο Λουδοβίκος Κωτσονόπουλος, ο οποίος συμμετείχε ως εισηγητής στη συζήτηση με τίτλο «Σταυροδρόμια της Ευρώπης μπροστά στην κρίση και η εναλλακτική της Αριστεράς», μαζί με την αντιπρόεδρο του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς και ευρωβουλευτή του Μπλόκο, Μαρίζα Ματίας, και

τη Σελίν Μενέσες, υπεύθυνη διεθνών σχέσεων του Κόμματος της Αριστεράς της Γαλλίας.

Β.Λ.

Κοινωνικός φιλελευθερισμός ή κοινωνική δικαιοσύνη;

Ελευθερία, ισότητα, αυτονομία,
αλληλεγγύη, σήμερα

Διήμερο στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η εφημερίδα *Η Αυγή*, το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς και το ηλεκτρονικό portal *Rednotebook* συνδιοργανώνουν διήμερο, με θέμα «Κοινωνικός φιλελευθερισμός ή κοινωνική δικαιοσύνη; Ελευθερία, αυτονομία, ισότητα, αλληλεγγύη, σήμερα», την Παρασκευή 12 και το Σάββατο 13 Οκτωβρίου, στην αίθουσα «Δρακοπούλου» του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Στόχος του διημέρου είναι να διερευνήσει τα χαρακτηριστικά τα οποία συνθέτουν τον «κοινωνικό φιλελευθερισμό», ο οποίος – και επισήμως, πλέον – αποτελεί την ιδεολογική ταυτότητα του τμήματος της σύγχρονης Δεξιάς, το οποίο εκφράζεται από τη Ν.Δ. Ο «κοινωνικός φιλελευθερισμός», χωρίς να είναι σαφές σε τι διαφέρει από τον πολιτικό φιλελευθερισμό, συστήνεται ως εκφραστής των αξιών της

αλληλεγγύης και της ελευθερίας. Πρόκειται για αξίες οι οποίες εμπιέχονται στην έννοια «κοινωνική δικαιοσύνη» και, μάλιστα, προϋποτίθενται για τον ορισμό της τελευταίας. Μπορεί ο «κοινωνικός φιλελευθερισμός» – ο οποίος, σύμφωνα με τον πρόεδρο της Ν.Δ., θα πρέπει να αποτελέσει τη βάση για την επίθεση εναντίον των ιδεών της Αριστεράς – να εκφράσει το αίτημα της κοινωνικής δικαιοσύνης μέσα από τη συνάφεια ελευθερίας και αλληλεγγύης; Επιπλέον, ποια μπορεί και ποια πρέπει να είναι η απάντηση σε αυτή την πρόκληση από τη μεριά της Αριστεράς και του δημοκρατικού σοσιαλισμού; Ποια σημασία της δημοκρατίας και της ελευθερίας προϋποθέτει ο τελευταίος; Αυτά τα ερωτήματα αποτελούν τους άξονες που θα στηρίξουν τις εργασίες του διημέρου.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΣ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ;
Ελευθερία, ισότητα, αυτονομία,
αλληλεγγύη, σήμερα

Παρασκευή 12-Σάββατο 13 Οκτωβρίου, Πανεπιστήμιο Αθηνών, αίθουσα «Γ. Δρακοπούλου»

Παρασκευή 12 Οκτωβρίου (απόγευμα):

Χαιρετισμός από τον διευθυντή της εφημερίδας *Η Αυγή*, Νίκο Φίλη

Χαιρετισμός από τον πρόεδρο του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς, ομότιμο καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών, Νίκο Πετραλιά

Χαιρετισμός από τον υπεύθυνο ηλεκτρονικής έκδοσης του *Rednotebook*, Δημοσθένη Παπαδάτο-Αναγνωστόπουλο

1η συνεδρία: Φιλελευθερισμός και δημοκρατία:

Συντονίστρια: Λήδα Καζαντζάκη, Ιστορικός της Τέχνης – συντακτική ομάδα των «Αναγνώσεων» της *Αυγής της Κυριακής*

Στέφανος Δημητρίου, αναπληρωτής καθηγητής πολιτικής φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Σταύρος Κωνσταντακόπουλος, επίκουρος καθηγητής πολιτικής φιλοσοφίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Νικόλας Σεβαστάκης, καθηγητής πολιτικής φιλοσοφίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Μανόλης Αγγελίδης, καθηγητής πολιτικής θεωρίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Αλίκη Λαβράνου, αναπληρώτρια καθηγήτρια πολιτικής φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης

2η συνεδρία: Συνταγματική τάξη και δικαιώματα στην ευρωπαϊκή κρίση:

Συντονίστρια: Αλίκη Κοσυφολόγου, υπ. Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Μάκης Κουζέλης, καθηγητής κοινωνικής θεωρίας και επιστημολογίας των κοινωνικών επιστημών, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ιφιγένεια Καμτσίδου, αναπληρώτρια καθηγήτρια συνταγματικού

δικαίου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Χρήστος Παπαστυλιανός, Δρ. Συνταγματικού δικαίου, νομικός στον «Συνήγορο του Πολίτη»

Στέργιος Μήτας, υπ. διδάκτωρ Συνταγματικού δικαίου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σάββατο 13 Οκτωβρίου

1η συνεδρία: Καπιταλισμός και δημοκρατία: (πρωί)

Συντονίστρια: Βαγγία Λυσικάτου, πολιτική επιστήμονας, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Πέτρος-Ιωσήφ Στανγκανέλλης, ιστορικός, υπ. Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Κώστας Δουζίνας, καθηγητής φιλοσοφίας του δικαίου, Birckbek college, University of London

Γιώργος Μερτίκας, συγγραφέας-μεταφραστής

2η συνεδρία: Πολιτικές δυνάμεις και κοινωνική δικαιοσύνη (μεσημέρι)

Συντονιστής: Στρατής Μπουρνάζος, ιστορικός- «Ενθέματα» της *Αυγής της Κυριακής*

Τασία Χριστοδουλοπούλου, νομικός

Ανδρέας Καρίτζης, Δρ. Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ευκλείδης Τσακαλώτος, καθηγητής οικονομικών, Πανεπιστήμιο

Αθηνών – βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ

Γιάννης Δραγασάκης, οικονομολόγος – βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ

Σύνοψη των εργασιών του συνεδρίου:

Κώστας Βούλγαρης, συγγραφέας-«Αναγνώσεις» της *Αυγής της Κυριακής*

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ TRANSFORM!

Το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς συνδιαμορφώνει κάθε χρόνο το πρόγραμμα εργασίας του δικτύου transform! Europe. Τα τελευταία τρία χρόνια, οι δραστηριότητες του δικτύου έχουν επικεντρωθεί σε δύο βασικά προγράμματα: *Κρίση στην Ευρώπη- Κρίση της Ευρώπης* και *Στρατηγικές προοπτικές της ριζοσπαστικής Αριστεράς στην Ευρώπη*. Στη βάση αυτή διοργανώνονται, σχεδόν κάθε μήνα, σεμινάρια, συνέδρια, εργαστήρια και συζητήσεις με σκοπό την πολύπλευρη προσέγγιση, αφ' ενός της δομικής καπιταλιστικής κρίσης και αφ' ετέρου της στρατηγικής των κομμάτων της ευρωπαϊκής Αριστεράς. Η ενότητα Ενημερωτικού Δελτίου *Προγράμματα του transform!* έχει σκοπό να ενημερώνει για τις κυριότερες επεξεργασίες που γίνονται στο πλαίσιο των δύο προγραμμάτων δημοσιεύοντας διάφορα κείμενα και διακινώντας ενδιαφέρουσες ιδέες που αναπτύσσονται στο χώρο της ευρωπαϊκής Αριστεράς.

Συνεχίζεται το πρόγραμμα του transform! «Κρίση στην Ευρώπη, κρίση της Ευρώπης»

Ενα από τα βασικά θέματα που συζητήθηκαν στην ετήσια Γενική Συνέλευση του δικτύου transform!, που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι από τις 7-9 Σεπτεμβρίου, ήταν η συνέχιση του προγράμματος «Κρίση στην Ευρώπη, κρίση της Ευρώπης».

Μετά τον απολογισμό των δραστηριοτήτων της περσινής χρονιάς η συντονίστρια του προγράμματος, Ελιζαμπέτ Γκοτιέ, παρουσίασε τους φετινούς στόχους και τα μέσα προσέγγισης του ζητήματος της διεθνούς κρίσης, που συνεχίζει να εξελίσσεται με σφοδρότητα στην Ευρώπη έχοντας μετατραπεί, όπως είπε, σε σοβαρή κρίση ηγεμονίας, δημοκρατίας και ταυτότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με ποιους;

Η Ε. Γκοτιέ τόνισε την ανάγκη συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο όλων των κομμάτων, συνδικάτων, κινημάτων, οργανώσεων, ερευνητών και διανοουμένων που δραστηριοποιούνται γύρω από το ζήτημα της πολύπλευρης

ευρωπαϊκής κρίσης, με σκοπό το συντονισμό και την αμοιβαία τροφοδότηση της δράσης τους.

Με ποια μέσα;

Το transform! θα προσπαθήσει να διευκολύνει και να εμβαθύνει αυτή τη διαδικασία με τη χρησιμοποίηση των μέσων που έχει στη διάθεσή του: εξαμηνιαίο περιοδικό, μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο, ιστοσελίδα, έκδοση βιβλίων και φυλλαδίων, κείμενα πολιτικής (policy papers) κλπ., με την πραγματοποίηση εργαστηρίων, ημερίδων και εκδηλώσεων, με την στενότερη συνεργασία του με οργανώσεις και πρωτοβουλίες όπως η Κοινή Κοινωνική Συνδιάσκεψη (Joint Social Conference), το Ινστιτούτο Μελετών της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUI), η Ομάδα Ευρωπαίων Οικονομολόγων για μια Εναλλακτική Οικονομική Πολιτική στην Ευρώπη (EuroMemorandum group), το Ανατρεπτικό Φόρουμ του Ζάγκρεμπ (Zagreb Subversive Forum) κ.α.

Για ποια θέματα;

Τα θέματα που θα προσπαθήσει να προσεγγίσει και να αναλύσει τον επόμενο χρόνο το transform! σχετίζονται με την κρίση ηγεμονίας του νεοφιλελεύθερου προγράμματος (ένα πρώτο ενδιαφέρον εργαστήριο πραγματοποιήθηκε την παραμονή της Γ.Σ. στο Παρίσι με τη

συμμετοχή πολιτικών επιστημόνων, οικονομολόγων και κοινωνιολόγων μεταξύ των οποίων ο Πιέρ Νταρντό, ο Στέφεν Λέντορφ, ο Χριστόφορος Βερναρδάκης, ο Φιλίπ Μαυλιέρ κ.α.), τη στρατηγική της Αριστεράς για μια ριζοσπαστική αλλαγή στις χώρες της Ευρώπης με ευρωπαϊκό προσανατολισμό, την άνοδο της ακροδεξιάς, τη μελέτη των πιθανών εξελίξεων στην ευρωζώνη και τη στάση της Αριστεράς.

Αποφασίστηκε επίσης η δημοσίευση κειμένων πολιτικής (policy papers) για οικονομικά θέματα, η δημιουργία ομάδας εργασίας που θα επεξεργαστεί σενάρια για το μέλλον και την επανίδρυση της ΕΕ και η συμμετοχή του δικτύου στη διαδικασία του Altersummit, μιας μεγάλης πανευρωπαϊκής διοργάνωσης που θα πραγματοποιηθεί την άνοιξη του 2013 και για την οποία θα υπάρξει λεπτομερέστερη ενημέρωση σε επόμενο ενημερωτικό δελτίο του Ινστιτούτου.

Ε.Π.

Επέκταση του προγράμματος «Στρατηγικές προοπτικές της Αριστεράς»

Η γενική συνέλευση του δικτύου transform! europe αποφάσισε την επέκταση του ερευνητικού προγράμματος για το 2013, το οποίο συντονίζεται από το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς. Η νέα αυτή ερευνητική φάση έχει τον τίτλο : Δημοκρατίες σε τροχιά ριζοσπαστικοποίησης; Τα κόμματα της Αριστεράς στο σταυροδρόμι της οικονομικής και πολιτικής κρίσης, και περιλαμβάνει δύο βασικούς ερευνητικούς άξονες.

Ο πρώτος άξονας αφορά, κατά βάση, στον τρόπο με τον οποίο οι πολιτικές δυνάμεις ανασυντάσσονται μέσα στο χώρο της Αριστεράς, υπό το βάρος της τρέχουσας κρίσης. Σε αυτό το πλαίσιο, ανακύπτει μία σειρά ερωτημάτων που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης, μερικά εκ των οποίων είναι τα εξής: Προς ποια οργανωτική κατεύθυνση κινούνται τα κόμματα της ριζοσπαστικής Αριστεράς και σε ποιο βαθμό δρομολογείται μία οργανωτική ολοκλήρωση των συμμαχικών πολιτικών σχηματισμών ; Σε ποιο βαθμό παίζει ρόλο σε αυτήν την οργανωτική ανασύνταξη η βαθιά κρίση της σοσιαλδημοκρατίας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο; Τι σημαίνει ριζοσπαστισμός για τα κόμματα της Αριστεράς και κατά πόσο μπορεί να ανανεώσει και να ενδυναμώσει τον πολιτικό χώρο που βρίσκεται στα αριστερά της σοσιαλδημοκρατίας;

Ο δεύτερος άξονας έχει να κάνει με τον ρόλο και την τακτική της

Αριστεράς στο ευρύτερο πολιτικό σύστημα των ευρωπαϊκών δημοκρατιών, οι οποίες εξαιτίας της τρέχουσας κρίσης παίρνουν μία ολοένα και πιο εμφανή αυταρχική στροφή. Σε αυτό το πλαίσιο, και με δεδομένο ότι σε μία σειρά ευρωπαϊκών χωρών παρατηρείται μία σταδιακή τάση αποευθυγράμμισης του εκλογικού σώματος από τις κυρίαρχες πολιτικές δυνάμεις, έχει αρχίσει να επιστρέφει στο προσκήνιο η τακτική της πολιτικής εξομοίωσης των κομμάτων της Αριστεράς με την Ακρα Δεξιά. Οι κυρίαρχες πολιτικές δυνάμεις επιχειρώντας να «πειθαρχήσουν» το εκλογικό σώμα, στοχοποιούν την Αριστερά και προσπαθούν να την παρουσιάσουν ως τον βασικό εχθρό της Δημοκρατίας μέσα από την ταύτισή της με την Ακρα Δεξιά. Πώς διαμορφώνεται η συγκεκριμένη πολιτική τακτική στα πολιτικά συστήματα της Ευρώπης και ποια πρέπει να είναι η αντίδραση της Αριστεράς;

Στη βάση των παραπάνω ερευνητικών ερωτημάτων θα διοργανωθεί μία διεθνής συνάντηση στα μέσα του 2013, στο πλαίσιο της οποίας θα συζητηθούν ερευνητικές συνεισφορές που εγγράφονται στην προβληματική του προγράμματος. Τέλος, τα ερευνητικά πορίσματα του προγράμματος θα κωδικοποιηθούν σε μία τελική έκθεση, η οποία θα δημοσιευθεί.

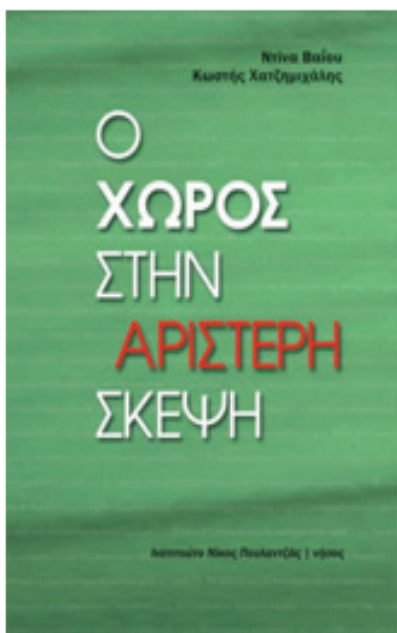
Λ.Κ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Μετά από απόφαση της Συντακτικής Ομάδας, το Ενημερωτικό Δελτίο θα περιλαμβάνει πληροφορίες για τις εκδόσεις κυρίως, αλλά όχι μόνο, του ΙΝΠ και του transform! Όπως ίσως είναι γνωστό, το ΙΝΠ εκδίδει μόνο του δύο σειρές: τις ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ με κείμενα που βασίζονται σε εισηγήσεις διαφόρων εκδηλώσεων του Ινστιτούτου και τους ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ με επιλεγμένα κείμενα γενικότερου ενδιαφέροντος. Τα περισσότερα βιβλία αυτής της σειράς δεν κυκλοφορούν στην αγορά. Επιπλέον, το Ινστιτούτο εκδίδει βιβλία από κοινού με διάφορους εκδοτικούς οίκους. Στο παρελθόν, αυτό συνέβη με το ΘΕΜΕΛΙΟ, το ΒΙΒΛΙΟΡΑΜΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ενώ σήμερα υπάρχει στενή σχέση συνεργασίας ιδιαίτερα με τη ΝΗΣΟ, προϊόν της οποίας είναι και η ελληνική έκδοση του περιοδικού transform!. Αναλυτικές πληροφορίες για όλες τις νέες, αλλά και τις παλιές εκδόσεις υπάρχουν στον ιστότοπο του Ινστιτούτου.

Ο Χώρος στην Αριστερή Σκέψη

Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς, εκδόσεις Νήσος, Αθήνα 2012 (310 σελ., ISBN 978-960-9535-37-3)

Στις 12 Ιουλίου 2012, στο Αμφιθέατρο Αλκης Αργυριάδης του Πανεπιστημίου Αθηνών, το Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς και οι εκδόσεις Νήσος διοργάνωσαν εκδήλωση παρουσίασης του βιβλίου της Ντίνας Βαΐου και του Κωστή Χατζημιχάλη *Ο χώρος στην αριστερή σκέψη*. Για το βιβλίο μίλησαν οι: Αθηνά Αθανασίου, καθηγήτρια

Ανθρωπολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, Παύλος Κλαυδιανός, οικονομολόγος, δημοσιογράφος, Αριστείδης Μπαλάτς, ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ, Ελένη Πορτάλιου, καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής ΕΜΠ, δημοτική σύμβουλος Αθήνας.

Όπως αναφέρουν οι συγγραφείς, πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και ενεργοί πολίτες ενταγμένοι από χρόνια στην Αριστερά και τις διαδικασίες της, το βιβλίο εστιάζει στην αριστερή σκέψη για το χώρο επιχειρώντας ένα είδος «συνθετικής (εσωτερικής και εξωτερικής) αριστερής ιστοριογραφίας».

Η ιστορία των «πληθυντικών» αριστερών ιδεών για το χώρο χωρίζεται σε τέσσερα μεγάλα κεφάλαια - περιόδους, που αντιστοιχούν σε μεγάλο βαθμό στα στάδια της «περιπέτειας» της Αριστεράς και των κοινωνικών κινημάτων από τα τέλη του 19ου έως τις αρχές του 21ου αιώνα. Από τους «ουτοπιστές» σοσιαλιστές στον Γκράμσι και μετά, στην περίοδο μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο, οδηγούμαστε έως το 1968 (με τη διανοητική επιρροή του Ανρί Λεφέβρ και των καταστασιακών, αλλά και με μελέτες για την αστική γαιοπρόσοδο, τη συλλογική κατανάλωση και αναπαραγωγή στις πόλεις) και τις «χρυσές» για τη μαρξιστική προβληματική για το χώρο δεκαετίες 1970-80, (με τη συζήτη-

ση για το ρόλο των πόλεων, την άνιση περιφερειακή ανάπτυξη και τη συνεισφορά των Ντέιβιντ Χάρβεϋ και Ντορίν Μάσσεϋ) και τέλος, στη «μετά-τον-φορντισμό» περίοδο μετά το 1990, με τα νέα ρεύματα και προσεγγίσεις στη γεωγραφία (πολιτισμικές προσεγγίσεις, «Νέα Περιφερειακότητα», μετα-αποικιακές σπουδές κ.ά.). Στα κείμενα του βιβλίου, οι συγγραφείς επιλέγουν να αντιστοιχίζουν συστηματικά τις γενεαλογίες των ριζοσπαστικών γεωγραφικών ιδεών με τα ευρύτερα κοινωνικοπολιτικά ρεύματα και τάσεις που αναδύθηκαν διεθνώς αλλά και στην Ελλάδα, συμβάλλοντας έτσι στην κατανόηση των πολλών τρόπων με τους οποίους τα ζητήματα του χώρου «εμποτίστηκαν» από, αλλά και επηρέασαν, την κριτική και αριστερή σκέψη και δράση.

Η έκδοση του βιβλίου, ιδιαίτερα στη σημερινή συγκυρία, οδηγεί όσους υιοθετούν γεωγραφικές οπτικές στην κοινωνική και πολιτική ανάλυση σε ερωτήματα για τις ποικίλες χωρικές και γεωγραφικές εκφάνσεις της κρίσης, αλλά και για τις στρατηγικές με επίκεντρο τον χώρο που θα μπορούσαν να την αντιστρέψουν. Ιδιαίτερα για την Αριστερά που συχνά συνεχίζει να παραβλέπει τις γεωγραφικές διαστάσεις της κρίσης,

αλλά και των διαφορετικών αναπτυξιακών επιλογών – κυρίαρχων ή εναλλακτικών.

Ηδη τις τελευταίες δεκαετίες, η αριστερή γεωγραφία άσκησε και ασκεί κριτική – από μια αντι-δογματική σκοπιά – στις «α-χωρικές» έννοιες της πολιτικής οικονομίας, όπου οι διαδικασίες συσσώρευσης και εκμετάλλευσης αντιμετωπίζονται σαν να συμβαίνουν «στη μύτη της καρφίτσας». Αντιθέτως, η κριτική γεωγραφική σκέψη καλεί σε μια πολιτική και μεθοδολογική «εγρήγορση»: Επικεντρώνει ακριβώς στην πολυπλοκότητα των επιπέδων του χώρου όπου συγκροτούνται οι πρακτικές της εξουσίας / αντίστασης, από το τοπικό της καθημερινής εμπειρίας έως την «μεγάλη κλίμακα» του παγκόσμιου συστήματος και τις αντίστοιχες ταξικές, έμφυλες, περιβαλλοντικές, πολεοδομικές, περιφερειακές, εθνοτικές, διεθνικές συγκρούσεις που τον διατρέχουν.

Το βιβλίο των Βαΐου - Χατζημιχάλη είναι μια σημαντική έκδοση για την ελληνική γεωγραφική βιβλιογραφία – ένα «εγχειρίδιο» πολλαπλώς χρήσιμο, τόσο στους ερευνητικά ενασχολούμενους με τα ζητήματα του χώρου, όσο και στο ευρύτερο

κοινό. Σε αυτό συμβάλλει και η πλούσια εικονογράφηση του βιβλίου, καθώς και η δομή των κειμένων και υποσημειώσεων - παραθεμάτων που εμπλουτίζουν την κατανόηση των περιεχομένων και «πλαισιώνουν» εικαστικά τις πορείες των αριστερών ιδεών, διανοητών και κοινωνικών ρευμάτων που αναφέρονται στο χώρο.

Χάρης Κωνσταντάτος

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Ίδρυση Παραρτήματος του Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ στην Αθήνα

Το Ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ, ένας από τους μεγαλύτερους φορείς κοινωνικής ανάλυσης και πολιτικής επιμόρφωσης στη Γερμανία, ιδρύει παράρτημα στην Ελλάδα, με έδρα την Αθήνα. Το Ίδρυμα σκοπεύει να αναλύσει τις δραματικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και των επιβαλλόμενων μέτρων στην Ελλάδα και να φροντίσει για τη διάδοση των συμπερασμάτων που θα προκύψουν. Προτίθεται, επίσης, να υποστηρίξει τους Έλληνες συντρόφους στον αγώνα τους ενάντια στην πολιτική που επιβάλλει τα σκληρά αυτά μέτρα. Οι εργασίες του Ιδρύματος θα κινηθούν γύρω από τον άξονα της ανταλλαγής εμπειρίας ανάμεσα στη Γερμανία και την Ελλάδα.

Τη χρονιά 2012/2013, το Ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ θα επικεντρώσει το ενδιαφέρον του στα εξής θέματα: Η κρίση και οι απαντήσεις της Αριστεράς, ο νεοναζισμός στην Ελλάδα, οι επιπτώσεις της ιδιωτικοποίησης των κοινών αγαθών, η κατάσταση των μεταναστών και μεταναστριών στην Ελλάδα, ενώ θα επιδιωχθεί και η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ εκλεγμένων εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Τα εγκαίνια του μικρού Παραρτήματος του Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ στην Αθήνα θα γίνουν στις 9 Οκτωβρίου

2012. Από τις 12 έως τις 4 το μεσημέρι το γραφείο θα είναι ανοιχτό για να υποδεχτεί τους καλεσμένους. Το απόγευμα της ίδιας ημέρας θα πραγματοποιηθεί κλειστή εκδήλωση, στην οποία θα μιλήσουν, μεταξύ άλλων, ο Μπερντ Ρίξινγκερ, πρόεδρος του κόμματος της γερμανικής Αριστεράς (DIE LINKE), καθώς και ο Αλέξης Τσίπρας.

Ιωάννα Μεϊτάνη

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Από το Δεκέμβριο του 2011, το Ενημερωτικό Δελτίο του *Ινστιτούτου Νίκος Πουλιαντζάς* φιλοξενεί την ενότητα *Ειδήσεις από την Ευρωπαϊκή Αριστερά*. Στην ενότητα αυτή περιλαμβάνονται νέα και ανακοινώσεις που αφορούν τη δραστηριότητα του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς (ΚΕΑ) και των κομμάτων-μελών της. Τα νέα (κατα)γράφει ο Γιάννης Μπουρνούς, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΚΕΑ.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2012

Πορτογαλία: Πρωτοφανείς διαδηλώσεις και ριζική αλλαγή του πολιτικού κλίματος

Το Σάββατο 15/9 διοργανώθηκαν σε 32 πορτογαλικές πόλεις ταυτόχρονες διαδηλώσεις ενάντια στα νέα μέτρα λιτότητας του κεντροδεξιού, μνημονιακού κυβερνητικού συνασπισμού, που αποτελείται από το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα PSD (κεντροδεξιά) του Πρωθυπουργού Πάσος Κοέλιο και το Χριστιανοδημοκρατικό-Λαϊκό Κόμμα (CDS/PP).

Οι ανακοινώσεις των διοργανωτών μιλούν για 1.000.000 διαδηλωτές συνολικά σε ολόκληρη τη χώρα, ενώ πάνω από 500.000 ήταν αυτοί που διαδήλωσαν στη Λισσαβόνα, συγκροτώντας τη μεγαλύτερη διαδήλωση από την πτώση της στρατιωτικής δικτατορίας.

Τα νέα μέτρα λιτότητας δεν αποδοκιμάστηκαν μόνο από τα κόμματα της Αριστεράς, τα συνδικάτα και τους κινηματικούς φορείς, αλλά και από μια σειρά θεσμικών φορέων και κορυφαίων εκπροσώπων ακόμη και των

μνημονιακών κομμάτων, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τη Μανουέλα Φερέιρα Λέιτε, πρώην πρόεδρο του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, αφού καταδικάζουν την οικονομία της χώρας σε ακόμα βαθύτερη ύφεση.

Αν στην Ελλάδα βλέπουμε ακόμη και τον κλάδο των αστυνομικών να κινητοποιείται με αφορμή την μισθολογική υποβάθμιση των ένστολων, στην Πορτογαλία υπήρξε δημόσια παρέμβαση της Ένωσης Στρατιωτικών της χώρας, που, με ανακοίνωσή της απορρίπτει τα μέτρα λιτότητας, καλεί την κυβέρνηση Κοέλιο να παραιτηθεί και δηλώνει έτοιμη να υπερασπιστεί με κάθε κόστος τη δημοκρατία και το Σύνταγμα της χώρας. Κι αν η είδηση αυτή προκαλεί...ανατριχίλα σε πολλούς, αξίζει να σημειωθεί ότι η πορτογαλική ένωση των στρατιωτικών (Associação de Praças) απαρτίζεται κυρίως από στρατιωτικούς με αριστερές-προοδευτικές καταβολές και προέρχεται ιστορικά από την Επανάσταση των Γαρυφάλλων, που απάλλαξε τη χώρα από τη δικτατορία, εξ ου και η ανακοίνωσή τους εκπορεύεται από το αίσθημα του κοινού αγώνα στρατού και λαού.

Στο διά ταύτα, έγκυροι πολιτικοί

αναλυτές εκτιμούν ότι η εν λόγω ανακοίνωση δεν υποκρύπτει κάποιο σχέδιο επέμβασης, απλώς επιχειρεί να ασκήσει πολιτική πίεση στην κυβέρνηση, σε μια περίοδο που σχεδόν όλοι ζητούν την παραίτηση της κυβέρνησης, ακόμη και πρώην πρόεδροι της Δημοκρατίας.

Οι μεγαλειώδεις διαδηλώσεις της 15ης Σεπτεμβρίου είχαν ισχυρή επίδραση και στην τελευταία δημοσκόπηση, που διενεργήθηκε για λογαριασμό της καθημερινής εφημερίδας Público. Σύμφωνα με το βαρόμετρο της Universidade Católica, οι κεντροδεξιό Σοσιαλδημοκράτες και οι κυβερνητικοί τους εταίροι Χριστιανοδημοκράτες καταρρέουν, το Σοσιαλιστικό Κόμμα προηγείται, αλλά με μειωμένες δυνάμεις σε σχέση με το προηγούμενο Βαρόμετρο της 15ης Ιουνίου, ενώ η Αριστερά αυξάνει σημαντικά τις δυνάμεις της: ο Συνασπισμός Δημοκρατικής Ενότητας (Πορτογαλικό ΚΚ και Πράσινοι) εμφανίζεται ενισχυμένος (13%), ενώ το Μπλόκο της Αριστεράς φτάνει το 11%, διπλασιάζοντας το ποσοστό του σε σχέση με το αποτέλεσμα των εκλογών του Ιουνίου 2011.

Πηγές:

[Η ανακοίνωση της Ένωσης Στρατιωτικών](#)

Η τελευταία δημοσκόπηση

Βίντεο από τις πρωτοφανείς διαδηλώσεις της 15/9

Ισπανία: 1.000.000 διαδηλωτές στη Μαδρίτη

Η 15η Σεπτεμβρίου δεν σημαδεύτηκε μόνο από τις πρωτοφανείς κινητοποιήσεις στην Πορτογαλία, αλλά και από τη διαδήλωση ενός εκατομμυρίου διαδηλωτών στη Μαδρίτη, εναντίον των συνεχών μέτρων λιτότητας, που έχουν βυθίσει την Ισπανία στην ύφεση και αποτελούν την αιτία για την κατακόρυφη εκτόξευση της ανεργίας.

Κατά την παρουσία του στη διαδήλωση, ο Εθνικός Συντονιστής της Ενωμένης Αριστεράς, Κάγιο Λάρα, δήλωσε μεταξύ άλλων ότι «στην ιστορία της δημοκρατίας καμία κυβέρνηση δεν είχε κάνει τόσο μεγάλη ζημιά σε τόσους πολλούς ανθρώπους σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα», και προειδοποίησε την κυβέρνηση Ραχόι ότι «αν δεν ακούσει τη φωνή του δρόμου», τότε οι κινητοποιήσεις θα συνεχιστούν.

Ο Κάγιο Λάρα πρόσθεσε ότι η Ενωμένη Αριστερά, τα συνδικάτα και τα κινήματα δεν θα επιτρέψουν να συνεχιστεί η μετατροπή της Ισπανίας σε μια έρημο, μια χώρα χωρίς κοινωνικά δικαιώματα. Μιλώντας στα μέσα ενημέρωσης πριν από τη συμμετοχή του στην Κοινωνική Σύνοδο Κορυφής, που διοργανώθηκε από τα συνδικάτα και πάνω από εκατό κοινωνι-

κές οργανώσεις στη Μαδρίτη και άλλες πόλεις της χώρας ενάντια στις περικοπές, ο Λάρα ζήτησε τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος σχετικά με το πρόγραμμα της κυβέρνησης και είπε ότι καταθέτει στους δρόμους μια «κοινωνική, πολιτική πρόταση μομφής της κυβέρνησης Ραχόι», αφού η κυβέρνηση δεν έχει καμία νομιμότητα να εφαρμόσει αυτές τις πολιτικές, να εφαρμόσει, δηλαδή, ένα εντελώς διαφορετικό πρόγραμμα από αυτό με το οποίο εξελέγη.

Δείτε:

[Βίντεο από τη διαδήλωση στη Μαδρίτη](#)

[Φωτογραφίες από την παρουσία της Ενωμένης Αριστεράς](#)

Γαλλία: Η Αριστερά και τα κινήματα στους δρόμους, απαιτώντας δημοψήφισμα για το Δημοσιονομικό Σύμφωνο

Στις 30 Σεπτεμβρίου έχει δωθεί το νέο μεγάλο ραντεβού στο Παρίσι, από το Μέτωπο της Αριστεράς, τα συνδικάτα και άλλους κοινωνικούς φορείς, αυτή τη φορά για τη διεκδίκηση της διεξαγωγής δημοψηφίσματος στη Γαλλία για το νέο ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Σύμφωνο.

Η κοινή διακήρυξη-κάλεσμα για τη διαδήλωση του Παρισιού, που θα έχει εθνικό και πανευρωπαϊκό χαρακτήρα, υπογράφεται από το Μέτωπο της Αριστεράς και τις 8 συνιστώσες του, το Νέο Αντικαπιταλιστικό Κόμμα (NPA), καθώς και από μια σειρά συνδικάτων, κοινωνικών οργανώσεων και προοδευτικών επιστημονικών φορέων και ιδρυμάτων.

Στο Παρίσι αναμένεται να βρεθούν και δεκάδες αντιπροσωπείες αριστερών κομμάτων, συνδικάτων και κοινωνικών φορέων (ανάμεσά τους ο ΣΥΡΙΖΑ και το Κόμμα Ευρωπαϊκής Αριστεράς) από ολόκληρη την Ευρώπη.

Η πλειοψηφία της Γαλλικής Εθνοσυνέλευσης αποφάσισε το Σύμφωνο να εγκριθεί με απλή πλειοψηφία 50%+1. Κόμμα, όπου μεγάλη μερίδα βουλευτών προσανατολίζονται σε αρνητική ψήφο. Η δεξιά (UMP) έχει ήδη ανακοινώσει ότι θα ψηφίσει υπέρ του Συμφώνου,

ενώ η εικόνα διαφέρει στις τάξεις των Πρασίνων (EELV), των οποίων το Εθνικό Συμβούλιο αποφάσισε να καταψηφίσει το Σύμφωνο, μια απόφαση που προκάλεσε την αποχώρηση του γνωστού ευρωβουλευτή Ντανιέλ Κον Μπέντιτ, που είναι υπέρμαχος του Συμφώνου. Εικόνα εσωκομματικής «ανταρσίας» παρουσιάζεται στο Σοσιαλιστικό Κόμμα, όπου μεγάλη μερίδα βουλευτών προσανατολίζονται σε αρνητική ψήφο. Πέρα από το Δημοσιονομικό Σύμφωνο, η κυβέρνηση Ολάντ επιχειρεί να εγκρίνει κι έναν αντιδημοκρατικό νόμο-πλαίσιο για τη δημοσιονομική πολιτική, αλλά σε αυτή την περίπτωση οι αντιστάσεις είναι μεγαλύτερες. Για την έγκριση του νόμου-πλάι απαιτούνται 289/577 ψήφοι και το Σοσιαλιστικό Κόμμα μαζί με τους συμμάχους του στην Εθνοσυνέλευση συγκεντρώνει 295 έδρες. Αλλά πέρα από το Μέτωπο της Αριστεράς, και η δεξιά (UMP) έχει δηλώσει ότι θα καταψηφίσει το νέο νόμο, ενώ μια σειρά βουλευτών της αριστερής πτέρυγας των Σοσιαλιστών σκοπεύουν είτε να απέχουν, είτε να καταψηφίσουν το νόμο-πλαίσιο, με αποτέλεσμα η υπερψήφισή του να είναι αμφίβολη.

Η διακήρυξη-κάλεσμα της ενωτικής εκστρατείας για τη διαδήλωση: Όχι στη διαρκή λιτότητα-Απορρίπτουμε το δημοσιονομικό σύμφωνο, ανοίγουμε τη συζήτηση στην Ευρώπη! για το νέο Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Σύμφωνο

Η έκκληση της Humanite για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος για το νέο Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Σύμφωνο

Συλλογή υπογραφών για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απορρίπτει την αίτηση της “πρωτοβουλίας πολιτών” της Ευρωπαϊκής Αριστεράς

Με μια απόφαση-μνημείο κατά της δημοκρατίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέρριψε την αίτηση 7 προσωπικοτήτων από 7 χώρες της Ευρώπης (υπό την αιγίδα του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς) για την έγκριση της διεξαγωγής πανευρωπαϊκής εκστρατείας συλλογής ενός εκατομμυρίου υπογραφών για την υποβολή επίσημου αιτήματος για τη δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Δημόσιας Τράπεζας, που θα χρηματοδοτεί αποκλειστικά δημόσιες επενδύσεις για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την κοινωνικά και περιβαλλοντικά βιώσιμη ανάπτυξη, αλλά και θα παρέχει δάνεια στα υπερχρεωμένα κράτη-μέλη με μηδενικά ή εξαιρετικά χαμηλά επιτόκια.

Η εκστρατεία βασίζεται στην Πρωτοβουλία Πολιτών, μια πρόβλεψη της Συνθήκης της Λισσαβόνας που επιτρέπει την κατάθεση επίσημων αιτημάτων προς το Ευρωκοινοβούλιο και την Κομισιόν, εφόσον αυτά συνοδεύονται από 1.000.000 υπογραφές ευρωπαίων πολιτών.

Η απόρριψη της εκστρατείας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή βασίστηκε στον ισχυρισμό ότι η πρόταση για την Ευρωπαϊκή Δημόσια Τράπεζα «παραβιάζει τις διατάξεις των υπάρχουσων

Ευρωπαϊκών Συνθηκών», αφού σε αυτές «δεν περιέχεται καμία νομική πράξη που να επιτρέπει την ίδρυση ενός οργανισμού με τέτοια χαρακτηριστικά».

Σε ανακοίνωσή του, το Κόμμα Ευρωπαϊκής Αριστεράς αναφέρει: «Οι Ευρωπαίοι πολίτες πρέπει να αποφασίσουν για το μέλλον τους. Το μέλλον των χωρών τους και το μέλλον της Ευρώπης. Η ιδέα για μια Ευρωπαϊκή Δημόσια Τράπεζα παραμένει μια συγκεκριμένη και αποτελεσματική πρόταση για να απαντήσουμε στην πρόκληση για μια επωφελή ανάπτυξη, για τους άνδρες και τις γυναίκες εργαζόμενους/ες και για τον πλανήτη μας. Οι επίσημες διαδικασίες δεν μας αφήνουν να το κάνουμε. Εχουμε τις δυνάμεις να συνεχίσουμε αυτή τη διεκδίκηση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και στις χώρες μας. Δεν θα την εγκαταλείψουμε!».

Η ανακοίνωση του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς για την απόρριψη του αιτήματος

Παρίσι: Φεστιβάλ της Ουμανιτέ

Με μεγάλη επιτυχία (και του καιρού επιτρέποντος!) πραγματοποιήθηκε στις 14-16 Σεπτεμβρίου στο πάρκο της Κουρνέβ, στο βόρειο Παρίσι, το φετινό φεστιβάλ της ιστορικής εφημερίδας του Γαλλικού Κομμουνιστικού Κόμματος, Ουμανιτέ.

Το φεστιβάλ της Ουμανιτέ ξεκίνησε το 1930 και κάθε χρόνο συγκεντρώνει πάνω από μισό εκατομμύριο επισκέπτες, γεγονός που το καθιστά το δεύτερο μεγαλύτερο φεστιβάλ στον κόσμο.

Βασικό πολιτικό μήνυμα της φετινής διοργάνωσης ήταν το αίτημα της Αριστεράς και των κινημάτων για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος για το νέο Ευρωπαϊκό Δημοσιονομικό Σύμφωνο (βλ. παραπάνω), ενώ στο πολιτιστικό μέρος του φεστιβάλ την παράσταση έκλεψαν οι New Order, οι Parovoz, οι Stellar, αλλά και η αειθαλής Patti Smith!

Εντονη ήταν η ελληνική παρουσία στο φεστιβάλ, αφού ο ΣΥΡΙΖΑ/ΕΚΜ είχε -για πρώτη φορά- δικό του περίπτερο στο χώρο του «Χωριού του Κόσμου», μιας πτέρυγας του φεστιβάλ που φιλοξενεί κάθε χρόνο δεκάδες αντιπροσωπείες αριστερών κομμάτων και κινημάτων από ολόκληρο τον πλανήτη.

Ο ΣΥΡΙΖΑ/ΕΚΜ εκπροσωπήθηκε στο φεστιβάλ της Ουμανιτέ από τη Ζωή Κωνσταντοπούλου (Βουλευτή Α' Αθήνας), το Γιάννη Μπουρνού (μέλος της ΚΠΕ του ΣΥΝ, της Εκτελεστικής Επιτροπής του Κόμματος Ευρωπαϊκής Αριστεράς και της Τοπικής Επιτροπής ΣΥΡΙΖΑ 3ου Διαμερίσματος Αθήνας), το Βένιο Αγγελόπουλο (μέλος της

Το περίπτερο του ΣΥΡΙΖΑ/ΕΚΜ στο φεστιβάλ

Γραμματείας του ΣΥΡΙΖΑ) και το Γιώργο Καρατσιουμπάνη (μέλος της ΚΠΕ του ΣΥΝ και της Τοπικής Επιτροπής ΣΥΡΙΖΑ Βρυξελλών), ενώ πολάριθμη ήταν και η παρουσία των μελών της Τοπικής Επιτροπής ΣΥΡΙΖΑ/ΕΚΜ Παρισιού.

Στιγμιότυπο από μια εκ των δεκάδων συζητήσεων του τριημέρου

Η Patti Smith στην κεντρική σκηνή του φεστιβάλ

Η κεντρική ομιλία, στο κλείσιμο του φεστιβάλ, από τον Διευθυντή της Ουμανιτέ και Ευρωβουλευτή, Πατρί Λε Γιαρίκ

Το δελτίο τύπου για την ελληνική παρουσία

Η βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ/ΕΚΜ, Ζωή Κωνσταντοπούλου, στο πάνελ εκδήλωσης του φεστιβάλ για τις αντιστάσεις των λαών της Ευρώπης

Για να μαθαίνετε τα νέα του Ινστιτούτου Νίκος Πουλαντζάς εγγραφείτε στο μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο στέλνοντας μήνυμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση

info@poulantzas.gr